

Inhoudsopgave

Vernieuwing website VeleHanden 1

Magistrale eindspurt besluit KABK-alumni-project 2

Glashelder!: Naturalis op VeleHanden 2

Bevolkingsregisters Nijmegen in snel tempo beschreven 3

AlleFriezen 3

Bevolkingsregisters Deventer op de helft 4

Zeven weken West-Friese lidmaten 4

Project Kijk je Rijk van Archief Eemland 4

Nieuwe projecten BHIC op VeleHanden 5

Breda, Rotterdam en Limburg slaan de handen ineen op 'WieWasWie-VeleHanden' 5

'Ja, ik wil' – VeleHanden, Universiteit Utrecht en Stadsarchief Amsterdam starten uniek digitaliseringsproject Amsterdamse ondertrouwregisters 5

Vernieuwing website VeleHanden

Beste deelnemer van VeleHanden.nl,

De website van VeleHanden hebben wij de afgelopen periode van een nieuw jasje voorzien. Op maandag 9 december 2013 onthullen we de nieuwe versie van het platform. Uitgangspunt van het redesign was om de site optimaal gebruiksvriendelijk te maken voor de gebruiker. Hierbij hebben wij uiteraard de reacties meegenomen van de gebruikers die wij ontvingen in enquêtes en op het forum.

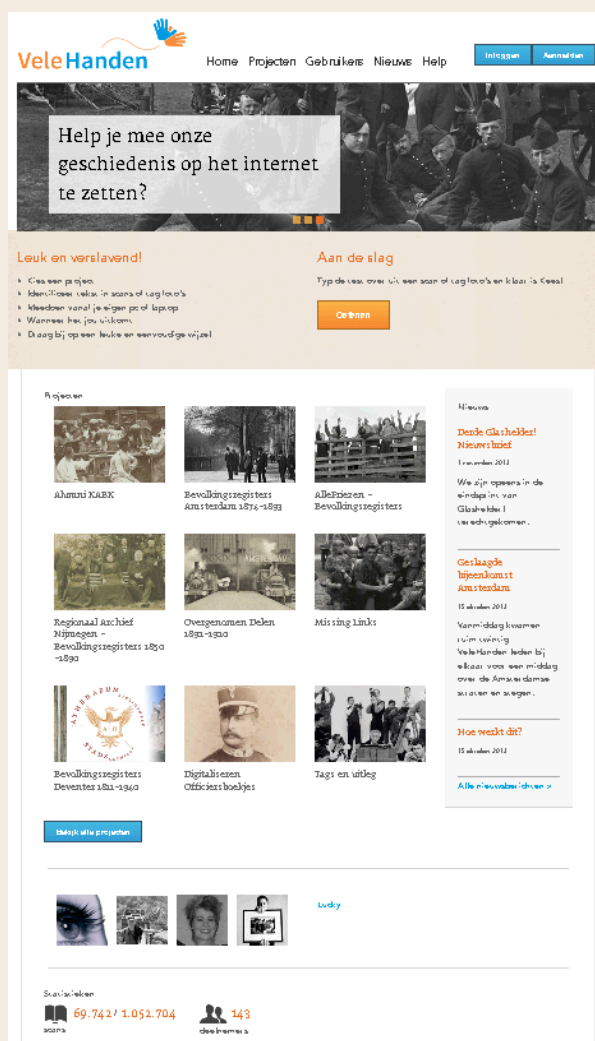
Met de nieuwe vormgeving zal elk project een eigen 'werk omgeving' krijgen, die ook het forum, het nieuws en de projectvoortgang omvat. Het oude forum wordt vervangen door de 'berichten' tab op de projectpagina. Er zijn drie soorten berichten: mededelingen, vragen en tips. Alle gebruikers kunnen vragen en tips aanmaken. De mededelingen worden gemaakt door projectbeheerders.

Vanzelfsprekend zullen wij de website continue blijven verbeteren na de lancering. Heeft u een tip? Laat het ons dan weten via info@velehanden.nl.

Ook vindt u in deze nieuwsbrief berichten van de projectbeheerders over de voortgang van verschillende projecten en aankondigingen van nieuwe projecten. Wij wensen u veel leesplezier.

Team VeleHanden

Stelt u geen prijs op de Nieuwsbrief, dan kunt u uw abonnement opzeggen door op de website, bij uw accountgegevens het vinkje bij het ontvangen van de nieuwsbrief, uit te zetten.

Magistrale eindspurt besluit KABK-alumni-project

Met een magistrale eindspurt – waarin in tien dagen tijd een kleine 3000 scans werden weggewerkt – werd maandag 18 november het KABK-alumni-project afgemaakt. Net binnen een jaar – startdatum was 26 november 2012 – zijn 32.685 scans van 19e-eeuwse leerlingregisters en 20e-eeuwse leerlingkaarten geïndexeerd.

In totaal werkten 198 vrijwilligers gedurende het jaar mee aan het project. Natuurlijk is elke bijdrage, hoe klein ook, even welkom om het project gaande te houden. Toch had dit project niet zo kunnen slagen zonder de vaste kern van 20-25 deelnemers, die gedurende het jaar zich vormde en op wie het project ging drijven. Dat een van de controleurs zich daarbij tot kampioene van de invoercontrole ontwikkelde (totaal 17.934 scans!!!), en in haar eentje dus meer dan de helft van de scans voor haar rekening nam, mag niet onvermeld blijven. Een projectleider kan alleen maar hopen op zoiets: het geeft grote continuïteit en stabiliteit aan (de voortgang van) het werk. Maar ook de scores van anderen uit deze club van getrouwen logen er niet om: minder dan 1000 ingevoerde of gecontroleerde scans kwamen hier niet voor. Hulde voor zo veel inzet, trouw en betrokkenheid bij het project (en bij elkaar) van deze groep deelnemers.

De geïndexeerde scans vormen nu de basis voor een – binnenkort te publiceren – KABK- (historische)alumnidatabase. Daarin kunnen straks de namen van allen die ooit aan de Academie studeerden vanaf 1814-1992 worden gevonden. In de toekomst moeten daar nog de namen van de tekenaars (ong. 1000) uit de vroegste geschiedenis van de Academie (1682-1814) en van alle leraren aan worden toegevoegd. In totaal zullen dat zo'n 30.000-40.000 personen zijn.

Het werk aan het project heeft tevens een indrukwekkende lijst van beroemde 19e en 20e-eeuwse kunstenaars opgeleverd. Een deel daarvan werd reeds op de Velehanden-site gepubliceerd in 20 *Hall-of-Fame*-afleveringen. Tevens werd in het verlengde hiervan op initiatief van een van de deelnemers op het Forum door de deelnemers

melding gemaakt van interessante oud-leerlingen uit de 20e eeuw (111 in totaal). Met al deze resultaten van eerste research kan de Academie straks een definitieve *Hall of Fame* van haar alumni gaan (laten) samenstellen.

De Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten was de eerste niet-archief-instelling die zich meldde met een project op Velehanden. De Academie – de oudste nog werkzame in Nederland en een van de oudste van de wereld – is ook de eerste kunstacademie in Nederland die haar (historische) alumni digitaal gaat publiceren. Zij maakt op deze manier haar alumniarchief gemakkelijk toegankelijk voor iedere geïnteresseerde: van oud-leerlingen en genealogiebeoefenaars tot kunsthistorici en andere wetenschappers.

Glashelder!: Naturalis op VeleHanden

Glashelder! van [Naturalis](#) is op VeleHanden tussen al het cultuurhistorische materiaal een vreemde eend in de bijt. In dit project worden geen gegevens over mensen getranscribeerd, maar data van allerlei beestjes.

De collectie van Naturalis bestaat uit 37 miljoen natuurhistorische objecten: dieren, planten, schimmels, stenen en fossielen. We digitaliseren op dit moment de gegevens van een deel van deze objecten. Dit maakt toekomstig onderzoek naar de collectie veel makkelijker. Het transcriberen van 37 miljoen etiketten is uiteraard een enorme klus. Vandaar dat we erg blij zijn met de hulp van de vrijwilligers in Glashelder!, die 100.001 glaspreparaten digitaliseren. Zij nemen gegevens zoals wetenschappelijke naam, vindplaats en verzamelaar in de juiste velden over.

Glashelder! is een groot succes: na 8 maanden zijn we al bijna klaar! Op het moment van schrijven staan er nog 5.000 preparaten open. De laatste daarvan zal naar verwachting begin december ingevoerd worden. De kwaliteit van de invoer is hoog en gelukkig ook consistent. Het grote succes is voor een belangrijk deel te danken aan een trouwe groep topinvoerders en -controleurs. Zij hebben samen tot wel 80% van het werk op zich hebben genomen. In totaal hebben 460 deelnemers bijgedragen aan het project, waarvan 45 deelnemers meer dan 100 scans getranscribeerd hebben. Een speciale vermelding is er voor de zeer actieve invoerders Henny en Toon – bij elkaar

hebben zij één derde van de totale invoer gedaan! Wij danken alle deelnemers hartelijk voor hun bijdrage.

De gedigitaliseerde gegevens worden na afloop van het project online beschikbaar gesteld, zodat wetenschappers wereldwijd er gebruik van kunnen maken. Er is dan bijvoorbeeld heel snel te inventariseren welke diersoort op welke plekken verzameld is. De preparaten zelf hoeven zo minder vaak geraadpleegd te worden, wat hun conditie ten goede komt. Als een onderzoeker toch graag bepaalde preparaten wil bekijken, zijn die nu veel sneller terug te vinden. Een wetenschapper die alle springstaarten uit Griekenland onder de microscoop wil hebben, hoeft straks alleen maar een zoekopdracht in de database uit te voeren om te zien welke preparaten zij uit welke kast moet halen. Nu is dat nog een langdurig proces met veel rondneuzen in allerlei lades.

100.001 Glaspreparaten digitaal toegankelijk maken is een hele prestatie, mogelijk gemaakt door een gezamenlijke inspanning. Wij zijn erg tevreden over de resultaten en blij met alle deelnemers die mee hebben geholpen. We hopen dat een volgend project op net zoveel enthousiasme van de crowd kan rekenen als Glashelder!

Op onze [site](#) kunt u meer te weten komen over het grote digitaliseringsproject van Naturalis.

Inmiddels is ruim 7 procent van alle scans beschreven en gecontroleerd; boven verwachting snel. Het Regionaal Archief Nijmegen heeft in de regionale pers de nodige publiciteit voor het project weten te krijgen, met onder andere een bijna paginagroot artikel in dagblad *De Gelderlander* en een interview door de lokale tv-zender Nijmegen1.

Om deelname te promoten en als blijk van waardering aan de vrijwilligers voegde het Nijmeegse archief een wedstrijdelement toe aan het project: degene die op 15 oktober de meeste scans zou hebben beschreven, kreeg een prijs uitgereikt. Han Lijster was met 420 scans de winnaar en ontving als cadeau enkele boeken over Nijmegen. 'Invuller' werd beloond voor de honderden scans die zij tot dan toe had gecontroleerd.

Op het veelgebruikte forum bediscussiëren de deelnemers voornamelijk onduidelijkheden die zij tijdens het beschrijven tegenkomen. Zo leverde de manier waarop beroepsnamen moeten worden genoteerd onlangs een levendige discussie op. Maar ook opvallende vondsten (zoals de notatie 'rijglijfwerker' bij iemands beroep) en de voortgang van het project komen ter sprake.

De huidige vrijwilligers kunnen nog enkele jaren vooruit met het beschrijven van de scans van de Nijmeegse bevolkingsregisters, nieuwe deelnemers zijn natuurlijk van harte welkom.

Bevolkingsregisters Nijmegen in snel tempo beschreven

De Grote Markt in 1910

(Bron: beeldbank Regionaal Archief Nijmegen, F46624)

Een succes, zo mag het beschrijven van de bevolkingsregisters van de gemeente Nijmegen over de jaren 1850-1890 via VeleHanden tot nu toe wel worden genoemd. Ruim een week na de start van het project op 10 september hadden de deelnemers al een honderdste van de bijna 32 duizend scans overgetypt. Dat beschrijven houdt in: het per scan noteren van de naam, geboorteplaats en -datum en het beroep van de vermelde bewoner(s).

AlleFriezen

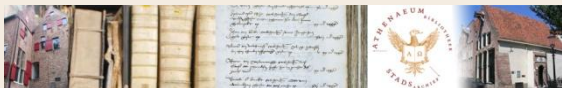

AlleFriezen is - bijna letterlijk - een project voor en door alle Friezen. Het project – een samenwerking tussen de Friese gemeenten, de provincie, het Streekarchivariaat Noord-Oost Friesland, het

Historisch Centrum Leeuwarden en Tresoar - is in 2009 van start gegaan met het digitaal beschikbaar stellen van de openbare huwelijks-, geboorte- en overlijdensakten vanaf 1811 van bijna de gehele Friese bevolking.

In april 2013 hebben we hierin de volgende logische stap gemaakt; het digitaliseren en indexereren van de bevolkingsregisters uit de periode 1850-1939. Bijna 300 vrijwilligers zijn in hun vrije tijd enthousiast bezig om de 85.000 scans van de gemeente Harlingen en de voormalige gemeenten Baarderadeel, Hennaarderadeel, Idaarderadeel, Rauwerderhem en Utingeradeel te voorzien van indexgegevens. Vlieland is inmiddels afgerond en digitaal raadpleegbaar via de site. De bevolkingsregisters van Leeuwarden en Achtkarspelen waren al klaar en raadpleegbaar. Goed voorbeeld doet goed volgen want de gemeenten Schiermonnikoog, Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân hebben zich kortgeleden voor dit prachtige project aangemeld.

Bevolkingsregisters Deventer op de helft

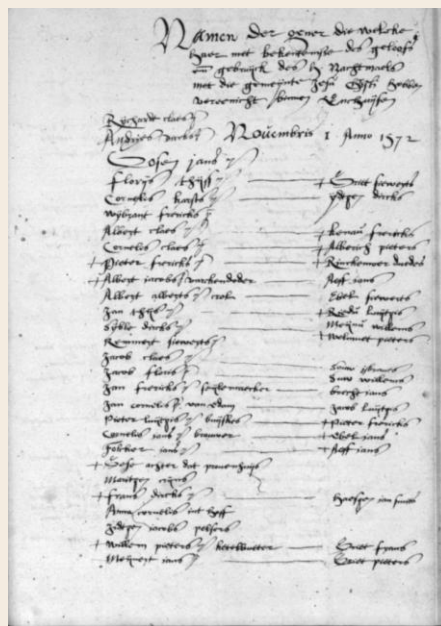

Met dit project van Stadsarchief en Athenaeumbibliotheek (SAB) Deventer worden de Bevolkingsregisters van Deventer (1829-1940), Diepenveen (1840-1939) en Bathmen (1811-1937) ontsloten. Deze worden geïndexeerd op naam, geboortedatum en geboorteplaats. In totaal gaat het om zo'n 50.000 scans.

Bij de start op 10 juni 2013 was er direct veel animo voor het project. Via flyers en berichten in de lokale pers werden vrijwilligers uit de buurt van Deventer geworven en ook onder de mensen die al actief waren op VeleHanden bestond veel belangstelling. In een tempo dat wij in het begin maar net konden bijbenen werd voortvarend ingevoerd. Inmiddels is op 20 november 2013, slechts een ruime vijf maanden na de start, de mijlpaal van vijftig procent bereikt. Reden voor ons om de deelnemende vrijwilligers nog eens extra te bedanken!

De ingevoerde gegevens worden elke week gekoppeld aan de scans en via www.archieven.nl getoond. Hierdoor zien de invoerders snel resultaat van hun werk. Voor genealogen is het zoeken naar hun voorouders nu een stuk makkelijker geworden. Er zijn al meer dan 160.000 personen uit Deventer en omstreken op naam te vinden.

Zeven weken West-Friese lidmaten

De kop is er af: de teller staat op 10%. Het was natuurlijk ongelooflijk spannend voor ons toen het project live ging. Zouden mensen dit wel leuk vinden? En zijn de bronnen niet te moeilijk? Onze lidmatenregisters zijn namelijk niet makkelijk om te lezen. Je moet niet alleen oude handschriften kunnen lezen (soms wel van 400 jaar geleden!) en de indeling van de bronnen is steeds anders. Je moet telkens ontcijferen wat er staat en hoe de schrijver te werk ging. En als je geluk hebt (of pech, het is maar hoe je het bekijkt), krijg je kerkeradsnotulen voor je neus, waar je de lidmaten tussenuit moet halen.

Maar, de eerste resultaten zijn een groot succes. We hebben zelfs moeite om de invoer bij te benen! En de handen die ons helpen, komen van heinde en verre, tot aan de andere kant van de wereld aan toe! Onze topinvoerders komen uit Nieuw Zeeland, de Achterhoek en de Zeeuwse eilanden.

Project Kijk je Rijk van Archief Eemland

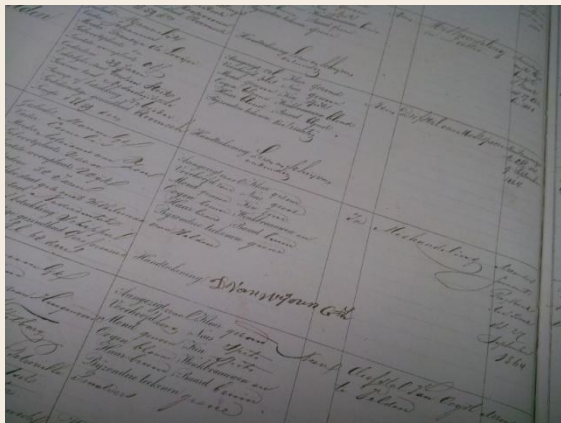

Op 18 juni 2013 ging het eerste videoproject op VeleHanden van start en nog geen maand later was het project succesvol afgerond! Voor het eerst konden gebruikers videofragmenten beschrijven, namelijk opnames van Omroep Amersfoort. In totaal werden 1700 fragmenten beschreven en werkten er 37 vrijwilligers mee. Archief Eemland is blij dat er in deze korte periode veel werk uit handen is genomen. Het geleverde resultaat wordt binnenkort in januari 2014 gepubliceerd op de website www.archiefeemland.nl.

Een vervolg?

Binnenkort start Archief Eemland een tweede videoproject binnen VeleHanden. Met dank aan een subsidiegever worden opnieuw zo'n 120 videobanden gedigitaliseerd. Straks is het publiek dus weer aan zet, stroop de mouwen maar vast op.

Nieuwe projecten BHIC op VeleHanden

In 2014 start het BHIC met twee spannende projecten waar de 'crowd' van VeleHanden haar tanden in kan zetten. Twee bronnen met prachtige informatie, te gebruiken binnen talloze vormen van historisch en genealogisch onderzoek:

Inschrijvingsregisters strafgevangenen

Allereerst registers van de strafgevangenen in Breda, Eindhoven en 's-Hertogenbosch. De inschrijvingsregisters bevatten de namen van tienduizenden kleine boefjes en grote criminelen, die in de 19e en 20e eeuw voor korte of langere tijd hun straf uitzaten in een Brabantse cel. Vooral interessant omdat deze gegevens vergezeld gaan van informatie over het uiterlijk van de veroordeelden, mannen en vrouwen.

Repertoria notarissen

Het tweede project steunt op de repertoria van notarisakten in Noordoost-Brabant. Repertoria zijn eigentijdse indexen, opgemaakt door de notarissen zelf, waarin alle akten kort zijn samengevat. Met behulp van deze repertoria is het mogelijk om heel snel de originele notarisakten op namen

toegankelijk te krijgen. En bovendien geven de repertoria informatie over alle akten waarvan géén originele akte meer voorhanden is. Testamenten, koop en verkoop, boedelverdelingen, huwelijkse voorwaarden en tal van andere informatie die het leven in vroeger tijden bloot leggen.

Breda, Rotterdam en Limburg slaan de handen ineen op 'WieWasWie-VeleHanden'

WieWasWie-deelnemers [Stadsarchief Breda](#), [Stadsarchief Rotterdam](#) en [Regionaal Historisch Centrum Limburg](#) (RHCL) starten eind januari 2014 gezamenlijk een nieuw crowdsourcingproject: WieWasWie-VeleHanden. Daarin kan iedereen meehelpen met het digitaal ontsluiten van archiefbronnen via zijn of haar eigen computer.

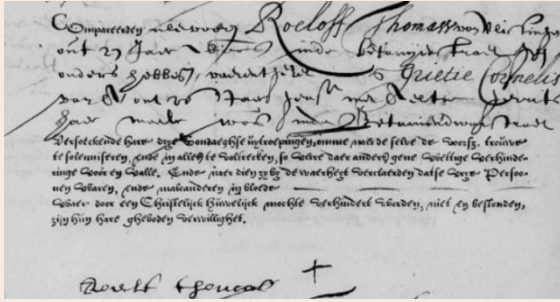
De drie archieven werken al samen door persoonsgegevens online aan te bieden via het platform WieWasWie, maar doen nu ook samen een beroep op de crowd om hun bevolkingsregisters te ontsluiten. In de toekomst kunnen meer [WieWasWie-deelnemers](#) aanhaken op het project waarbij ook andere bronsoorten ontsloten kunnen worden.

Net als bij bestaande VeleHanden-projecten moeten de belangrijkste gegevens op een scan worden overgetikt in een online formulier. Het is leuk werk, zeker als je nieuwsgierig bent naar personen en leefomstandigheden in het verleden. Bovendien kun je punten verdienen die je bij de archiefinstelling kunt inwisselen voor iets leuks, bijvoorbeeld een rondleiding in het archief.

Het doel van het project is om zoveel mogelijk persoonsgegevens online beschikbaar te maken, en omdat vele handen licht werk maken, is iedereen van harte uitgenodigd om mee te helpen!

'Ja, ik wil!' – VeleHanden, Universiteit Utrecht en Stadsarchief Amsterdam starten uniek digitaliseringsproject Amsterdamse ondertrouwregisters

Vanaf begin 2014 start een nieuw, groot project op VeleHanden. De Universiteit Utrecht, in samenwerking met het Stadsarchief Amsterdam, en Picturae / VeleHanden, start dan met het integraal digitaliseren van de Amsterdamse ondertrouwregisters. Een enorme klus, waar we graag uw hulp voor inroepen!

Inschrijving van ondertrouw, Amsterdam 1675

Unieke bron

De ondertrouwregisters van Amsterdam, lopend vanaf 1581 tot en met 1811, zijn uniek in hun soort. Niet alleen betreft het een enorme hoeveelheid gegevens (bijna 500,000 inschrijvingen), maar ook bevatten de inschrijvingen veel details over de aanstaande echtgenoten: hoe oud waren ze, waar kwamen ze vandaan, waar woonden ze, welk beroep hadden ze, leefden hun ouders nog, enzovoort... Vanwege deze rijkdom aan gegevens zijn deze registers dan ook niet alleen een schatkamer voor stamboomonderzoek, maar ook voor wetenschappelijk onderzoek.

Een uniek project

Het project 'Ja, ik will!' is in veel opzichten uniek. Om de gegevens uit de ondertrouwregisters voor wetenschappelijk onderzoek te kunnen gebruiken, moeten deze vanuit de originele registers omgezet worden naar bruikbare data. Dat is nog nooit eerder gebeurd in deze opzet en omvang (het gaat om bijna een half miljoen inschrijvingen)! Met uw kennis en ervaring kunt u meedoen aan dit unieke project.

Wat gaan we doen?

De eerste stap is de gegevens uit de ondertrouwregisters omzetten naar bruikbare data. Zelfs voor Vele Handen is dit een bijzonder project: niet eerder is er uit een dergelijke aantal scans zo veel informatie te halen die ook meteen in wetenschappelijke publicaties zullen verwerkt worden. De onderzoekers van de Universiteit Utrecht die aan dit project verbonden zijn, doen onderzoek naar ondermeer de mogelijke samenhang tussen het 'Europese Huwelijkspatroon' (zie kader), de opvallende opkomst van instituties zoals gilden en begijnhoven, en de opvallende economische voorsprong van de Lage Landen in de vroegmoderne tijd. Daarnaast vindt uitgebreid onderzoek naar de gemiddelde levensverwachting door de eeuwen heen plaats. De Amsterdamse Ondertrouwakten kunnen voor vele thema's in het wetenschappelijk-historisch onderzoek een belangrijke rol spelen. Met uw hulp levert u daarom een belangrijke bijdrage aan het wetenschappelijk onderzoek. Voor meer informatie over de achterliggende onderzoeken:

www.collective-action.info.

Europese Huwelijkspatroon

Het Europese Huwelijkspatroon (meer bekend onder de Engelse term *European Marriage Pattern* of EMP) is in 1965 voor het eerst als zodanig beschreven door de demograaf John Hajnal. Hij stelde vast dat ten westen van de lijn Sint-Petersburg - Triëst mannen en vrouwen op relatief hogere leeftijd trouwden en bij hun huwelijk minder in leeftijd verschilden dan elders in de wereld. Bovendien bleven er in Noordwest-Europa relatief veel mannen en vrouwen hun hele leven ongehuwd en mensen die wel huwden trokken doorgaans niet bij de ouders in (zoals bijvoorbeeld in Zuid-Europa gebruikelijk was), maar vormden samen een eigen huishouden (neolocaliteit). Onderzoekers van de Universiteit Utrecht doen onderzoek naar de oorzaken van dit verschijnsel, maar met name ook naar de gevolgen die dit EMP had voor allerlei ontwikkelingen in de maatschappij.

Stelt u geen prijs op de Nieuwsbrief, dan kunt u uw abonnement opzeggen door op de website, bij uw accountgegevens het vinkje bij het ontvangen van de nieuwsbrief, uit te zetten.